

Mishnah *Rosh HaShanah, chapter 2*

משנה ראש השנה פרק ב

(1) If they [the Bet Din that was to sanctify the new moon] did not [personally] know him [the witness or witnesses who sighted the new moon] they [the Bet Din of that city] send another [set of character witnesses along] with him [who are known to that Bet Din, who testify regarding their trustworthiness]. Originally testimony regarding the new moon was accepted from anyone, but when the heretics perverted [justice and bribed witnesses to testify false sightings] it was ordained that testimony is accepted only from those who are known [to be trustworthy].

(2) Originally [they had no need to send out messengers to inform the people of the new moon, rather,] they used to light [a series of torches which, when sighted, was a sign of the new moon] but when the heretics perverted [justice and tried to mislead the people by lighting their own torches] they enacted that messengers should go forth [to announce the new moon].

(3) How did they light the torches? They used to bring tall poles of cedar [so that they should be seen from afar] and [they would bring] reeds and oily wood and chips of flax [these materials increased the size of the flame] which they tied to the poles with a string. One person would go up to the top of the mountain and lit them on fire and would wave them, to and fro, up and down, until he saw his

רבנו עובדיה מברטנורא

א אם אינן מכירין אותו. אם אין בית דין מכירין את העד אם נאמן וכשר הוא: משלחים בית דין שבעירו: אחר עמו. זוג אחר של עדים להעיד עליו לפני בית דין הגדול שמקדשים את החודש: משקלקלו המינין. ששכרו עדי שקר להטעות את החכמים: **ב** היו משיאין משואות. לאחר שקידשו החודש. ולא היו צריכים לשכור שליחים לשלוח לגולה ולהודיע, שהמשואות היו מודיעין אותן: משקלקלו הכותים. והשיאו גם הם משואות שלא בזמן, להטעות. לפי שביית דין לא היו משיאין משואות אלא על החודש שנתקדש ביום שלשים, וכשלא היו משיאין לערב של יום שלשים הכל יודעים שהחודש מעובר, ופעם אחת עיברו בית דין את החודש ולא עשו משואות לערב של יום שלשים והכותים השיאו בהרים שלהם, והטעו בני הגולה לעשותו חסר: **ג** כלונסאות עצים ארוכים גבוהים. תרגום נס כלונס. כדי שיראו למרחוק: וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן. כל אלו

colleague doing the same on the next mountain, and so too, on the third mountain.

(4) And from where did they light the torches? From the Mountain of oil [i.e., the Mount of Olives which was outside Jerusalem] to Sarteva, and from Sarteva to Grophina, and from Grophina to Havran, and from Havran to Bet Biltin, and from Bet Biltin they did not budge; rather, he waved it to and fro, up and down, until he would see the entire Diaspora [of Bavel] before him like one massive bonfire [since everyone would go up to their roof and light a torch].

(5) There was a large courtyard in Jerusalem called Bet Ya'azek; it was there that all the witnesses used to gather and the Bet Din used to examine them. They would make large meals for them so that they should be encouraged to come. Originally they [the witnesses who came to testify from beyond their two-thousand cubit Shabbat limit] would stay there all day [since one who goes beyond his limit may only remain in the immediate four cubit area]. Then Rabban Gamliel HaZakan enacted that they may walk from there two thousand cubits in any direction. And it was not only these [who benefitted from this enactment] but also the midwife who came to assist in childbirth, or one who came to rescue from a fire, or [to defend] against an attacking army, or [to rescue] from a [flooding] river, or from a collapsed building, these become like the residents of the city and are permitted [to walk] two thousand cubits in any direction.

(6) How do they examine the witnesses? The pair that arrives first is examined
 רבנו עובדיה מברטנורא

מרבנים שלהבת: ד מהר המשחה. הר הזיתים שהוא נגד ירושלים במזרח: כל הגולה בני בבל: כמדורת אש. שכל אחד ואחד נוטל אבוקה ומעלה לראש גג: ה לא היו זויים משם כל היום. העדים שיצאו חוץ לתחומן בשבת ובאו להעיד, שהיוצא חוץ לתחום אין לו אלא ארבע אמות:

עד שהוא רואה את חברו שהוא עושה כן בראש ההר השני, וכן בראש ההר השלישי: ד ומאין היו משיאין משואות, מהר המשחה לסרטבא, ומסרטבא לגרופינא, ומגרופינא לתורן, ומתורן לבית בלתין, ומבית בלתין לא זזו משם, אלא מוליד ומביא ומעלה ומוריד עד שהיה רואה כל הגולה לפניו כמדורת האש: ה חצר גדולה היתה בירושלים, ובית יעזק היתה נקראת, ולשם כל העדים מתכנסים, ובית דין בודקין אותם שם. וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהיו רגילין לבא. בראשונה לא היו זויין משם כל היום, התקין רבן גמליאל (הזקן) שיהיו מהלכין אלפים אמה לכל רוח. ולא אלו בלבד, אלא אף החכמה הבאה לילד, והבא להציל מן הדלקה ומן הגיס ומן הנחיר ומן המפלת, הרי אלו פאנשי העיר, ויש להם אלפים אמה לכל רוח: ו כיצד בודקין את העדים, זוג שבא ראשון, בודקין אותו

first. The senior of the two is brought in and they say to him: Tell us how you saw the moon, was it [the dark side of the moon] facing toward the sun or away from the sun, was it to the north of it, or to the south of it? [Since, it may sometimes be to the north, and at other times be to the south, and the Bet Din can calculate this independent of the testimony according to the time of the year that the new moon was sighted.] How high was it? [If one

ראשון. ומכניסין את הגדול שבהן ואמרים לו אָמַר, כִּיצַד רָאִיתָ אֶת הַלְּבָנָה, לְפָנֵי הַחֲמָה אוּ לְאַחַר הַחֲמָה, לְצַפּוֹנָה אוּ לְדַרְוּמָה, כַּמָּה הָיָה גְבוּהָ וּלְאַיִן הָיָה נוֹטָה, וְכַמָּה הָיָה רָחֵב. אִם אָמַר לְפָנֵי הַחֲמָה, לֹא אָמַר כְּלוּם. וְאַחַר כֵּךְ הָיוּ מְכַנְּסִים אֶת הַשָּׁנִי וּבּוֹדְקִין אוֹתוֹ. אִם נִמְצָאוּ דְבָרֵיהֶם מְכּוּנִים, עֲדוּתָן קִמְתָּ. וְשָׁאָר כָּל הַזּוּגוֹת שׁוֹאֲלִין אוֹתָם רְאִישֵׁי דְבָרִים, לֹא שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לָהֶן, אֲלֵא כְּדֵי שְׁלֹא יֵצְאוּ בְּפָחֵי נַפְשׁ, בְּשֶׁבִיל שֶׁהָיוּ רְגִילִים לְבֵא: ז' רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמַר מְקֻדֵּשׁ, וְכָל הָעָם עוֹנִין אַחֲרָיו

witness said two stories and the other witness said three, the testimony stands. Slight discrepancies do not invalidate the testimony, however, if one said two stories and the other said five, the testimony is invalidated.] In which direction was it leaning, [did the horns of the crescent lean] to the north or the south]? How wide was it? [The greater the period of time after its renewal that the moon is sighted, the wider the crescent.] If he says he saw it [the dark side] facing the sun, [since the sun never faces the dark side of the moon] they [completely] reject his testimony. Then they would bring in the second witness and examine him. If their testimonies coincide [taking into account normal discrepancies] their testimony was accepted. The other witnesses were examined briefly not because they were needed rather that they should not be disappointed and so that they should be encouraged to come [in the future].

(7) [After the testimony was accepted] the head of Bet Din says: It is sanctified! [This is deduced from the verse: "And Moshe proclaimed the holidays of the

רבנו עובדיה מברטנורה

ו לפני החמה או לאחר החמה. פגימתה של לבנה לפני החמה, נוטה לצד החמה, או לצד אחר. ועלה קתני סיפא, אם אמר לצד החמה לא אמר כלום, שמעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה, דלעולם החלק המאיר ממנה נוטה לצד השמש, והחלק הפגום נוטה לצד האחר: בצפונה או בדרימה. שהלבנה מתרחקת מן השמש פעם לצד צפון פעם לצד דרום, ואם ידעו בית דין בדרך החשבון שבאותו זמן ראייה שתהיה בצד צפון ואמרו העדים שראוה נוטה לצד דרום, או אפכא, בידוע שעדי שקר הן: כמה היה גבוה. מן הארץ, לפי ראות עיניכם. אם אמר אחד מן העדים גבוה שתי קומות והאחד אומר שלש, עדותן קיימת. אחד אומר שלש ואחד אומר חמש, עדותן בטלה: ולאין היה נוטה. ראשי הפגימה לאיזה צד נוטין, לצד צפון או לצד דרום: וכמה היה רחב. שהלבנה משתנה שיעורה כפי מה שהיא רחוקה מן החמה או קרובה אליה: ז' ראש בית דין אומר מקודש. דכתיב (ויקרא כג)

Lord (Leviticus 23:44),” and Moshe was considered the head of the Bet Din.] And all the people repeat after him: It is sanctified! It is sanctified! [This is deduced from the verse: “Callings of holiness אשר תקראו אתם that you will designate” (Leviticus 23:2), אתם is written without a ו and is taken to mean, “you” i.e., that **you** the people should also proclaim.] Whether

מְקַדֵּשׁ מְקַדֵּשׁ. בֵּין שְׁנֵי נְרָאָה בְּזִמְנֵהוּ בֵּית שְׁלֵא נְרָאָה בְּזִמְנֵהוּ, מְקַדֵּשִׁין אוֹתוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר, אִם לֹא נְרָאָה בְּזִמְנֵהוּ, אֵין מְקַדֵּשִׁין אוֹתוֹ, שְׁכַבְר קִדְשׁוֹהוּ שְׁמַיִם: ח דְּמוֹת צוּרוֹת לְבָנוֹת הָיוּ לוֹ לְרַבֵּן גְּמְלִיאֵל בְּשִׁבְלָא וּבִכְתָּל בְּעֵלְיָתוֹ, שְׁבַהֲנָה מְרָאָה אֶת הַהֲדוּסוֹת וְאוֹמֵר, הִכְזֶה רְאִיתָ אוֹ כִּזֶּה. מַעֲשֵׂה שְׁבָא שְׁנַיִם וְאַמְרוּ, רְאִינוּהוּ שְׁחָרִית בְּמִזְרְחָה וְעֶרְבִית בְּמַעְרָב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, עָדִי

it [the new moon] appeared in its expected time [the night preceding the thirtieth of the month] or it did not appear in its expected time [in which case Rosh Hodesh is automatically set for the night preceding the thirty-first] in either case it is [declared by the head of Bet Din: It is] sanctified. Rabbi Elazar ben Tzadok says: [The verse states: “And you must sanctify the fiftieth year” (Leviticus 25:10), thus it is only the fiftieth year of Yoveil which requires a formal sanctification, and therefore,] if it is not seen in its expected time it is not formally sanctified [by Bet Din] because it was [automatically] sanctified by Heaven [however, where it is sighted on the thirtieth, Bet Din does declare: It is sanctified! in order to publicize their decision].

(8) Rabban Gamliel used to have diagrams of the moon [that were crescents of different sizes which were facing various directions] on a tablet and hanging on the wall of his upper chamber which he would show those unlearned and say: Did it look like this or this? It once happened that two [witnesses] came and testified: We saw it in the morning [of the twenty-ninth] in the east, and in the evening [of the thirtieth] in the west. Said Rabbi Yohanan ben Nuri: [Its impossible for them to have seen the new moon in the morning, since the new moon is only visible in the west at evening, thus] they are false witnesses.

רבנו עובדיה מברטנורא

וידבר משה את מועדי ה', מכאן שראש בית דין אומר מקודש: וכל העם עונים אחריו. דכתיב (שם) מועדי ה' אשר תקראו אותם, קרי ביה אתם, דחסר כתיב בלא וי"ו: מקודש מקודש. תרי זימני. דכתיב (שם) מקראי קודש, שני מקראות: שנראה בזמנו. בליל שלשים: אם לא נראה בזמנו. וקובעין ראש חודש ליל אחד ושלשים: אין מקדשין אותו. שקידוש החודש אינו חובה, דאמר קרא (ויקרא כז) וקדשתם את שנת החמשים שנה, שנים אתה מקדש, שחובה על בית דין לומר מקדשת השנה בשנת היובל, ואין אתה מקדש חדשים, שאין חובה על בית דין לומר החודש מקודש. וכשנראה בזמנו מקדשים אותו מפני שצריך חיזוק. והלכה כר' אלעזר ברבי צדוק: ח צורות לבנות.

However, when they came to Yavneh, Rabban Gamliel [who knew through astronomical calculations that the new moon should have been visible on the evening of the thirtieth] accepted their testimony [and disregarded their claim to have seen the new moon on the morning of the twenty-ninth, explaining that they must have mistook a cloud formation for a moon sighting].

On another occasion two witnesses came and testified: We saw it in its expected time [on the night preceding the thirtieth] but on the night of its intercalation [the thirty-first] it was not seen, and Rabban Gamliel accepted their testimony. Said Rabbi Dosa ben Harkinas: They are false witnesses. How can they testify that a woman has given birth when on the next day her belly is still [swollen appearing to be] between her teeth? Rabbi Yehoshua said to him: I approve of your words [and Rosh Hodesh should be on the thirty-first. However, Rabban Gamliel knew through astronomical calculations that the new moon should have been visible on the evening of the thirtieth and explained the discrepancy to cloud cover or similar reasons].

(9) Rabban Gamliel sent him [Rabbi Yehoshua] a message: I decree upon you that

רבנו עובדיה מברטנורא

שיעור הירח ולא יזוה צד קרניה נוטות: **קיבלן רבן גמליאל**. לא מפני שחשב שאפשר שתיראה הירח שחרית במזרח בתחלת הנץ החמה ובו ביום עצמו תיראה במערב עם שקיעת החמה, כי זה אי אפשר, אלא שקיבל עדותן במה שאמרו שראו הירח במערב ערבית, מפני שידע בדרכי החשבון שהיה אפשר שתיראה באותה הלילה, ובמה שאמרו שראוה שחרית במזרח אמר טועים הם ועגנים כדמות ירח נראה להם ברקיע, דהכי תניא בברייתא, פעם אחת נתקשרו שמים בעבים ונראתה דמות לבנה בעשרים (ושבעה) [ותשעה] לחדש וכו'. ור' יוחנן בן נורי דאמר עדי שקר הם, היה נראה לו לפי חשבוננו שלא היה אפשר שתיראה הירח באותו לילה שאמרו העדים שראו אותה, ואמר עדי שקר הם, לפי שלא היה בין הראיה ובין המולד לפי דעתו, כל כך זמן שיהיה אפשר שתיראה בו. ועל זה השיב רבן גמליאל בבריית', כך מקובלני מבית אבי אבא, פעמים בא בארוכה ופעמים בא בקצרה, כלומר שהזמן שיש בין המולד עד שתיראה הירח אינו שווה לעולם, אלא פעמים תהיה תנועת הירח מהרה ופעמים מאוחרת, וכפי מהירות תנועת הירח באותו הזמן, דן רבן גמליאל שהיה ראוי שתיראה הלבנה באותו הלילה, לפיכך קיבל עדותן: **ראינוהו בזמנו**. בליל שלשים: **ובליל עיבורו**. ליל שלשים ואחד: **וקיבלן רבן גמליאל**. לא מפני שנאמר שנתרחקה הירח מן השמש בליל שלשים עד שתיראה, ובליל שלשים ואחד חזרה לאחוריה ונתקרבה אצל השמש עד שנתכנסית, שאין הירח חוזרת לאחוריה אלא עושה מהלכה בסיבוב בגלגלה, אלא שידע רבן גמליאל בחשבוננו שבאותו הלילה שאמרו העדים שראוה, כבר נתרחקה מפני שכיסה אותה הענן או סיבה אחרת גרמה שהם לא ראו אותה: **רואה**

you come to me with your staff and money on the day which according to you will be Yom Kippur. Rabbi Akivah went [to Rabbi Yehoshua] and found him in great distress [that he was ordered to violate the day that was Yom Kippur according to his calculation], he said to him, I can bring you proof that whatever Rabban Gamliel has done is valid for it says: “The following are God’s appointed holy days that you will designate in their appointed times” (Leviticus 23:4), whether they are designated in their proper time, or not at their proper time, I have no holy days save these. He [Rabbi Yehoshua] came to Rabbi Dosa ben Harkinas who said to him: If we question the ruling of the Bet Din of Rabban Gamliel we must question the ruling of every Bet Din from the times of Moshe up to the present day

as it says: “And Moshe ascended with Aharon Nadav and Avihu, and the seventy elders of Israel” (Exodus 24:9). Why weren’t the names of the elders specified? To show that every group of three [sages], that form a Bet Din, is considered as the Bet Din of Moshe and Aharon [and that if one came to contest a verdict of a Bet Din saying, is this Bet Din authoritative as the Bet Din of Moshe and Aharon? We must say, that they are as prominent as those whose names were not mentioned.] He [Rabbi Yehoshua] took his staff and his money and went to Yavneh to Rabban Gamliel on the day of Yom Kippur according to his calculation. Rabban Gamliel rose and kissed him on his head and said to him: Come in peace my master and my disciple, my master in wisdom and my disciple because you have accepted my words.

רבנו עובדיה מברטנורא

אני את דבריך. לעבר את החודש: ט הלך ומצאו ר' עקיבא. לר' יהושע: מיצר. על שהנשיא גר עליו לחלל את יום הכפורים: אשר תקראו. בקריאת בית דין תלאו הכתוב: בא. ר' יהושע אצל ר' דוסא: למה לא נתפרשו שמותו וכו'. שאם יבוא אדם לדרון אחר בית דין שבימיו, לומר וכי בית דין זה כמשה ואהרן או כאלדד ומידד, אומרים לו שמא חשוב הוא כאותן שנשאר שם לא נתפרשו

Copyright © 2008 eMishnah.com All Rights Reserved.

Excerpted from "The Mishnah: A New Integrated Translation and Commentary"

Distributed by Israel Book Shop (732) 901-3009

גזרני עליך שתבוא אצלי במקלך ובמעותיך ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך. הלך ומצאו רבי עקיבא מצר, אמר לו, יש לי ללמוד שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי, שנאמר, (ויקרא כג) אלה מועדי יי מקראי קדש, אשר תקראו אתם, בין בזמן בין שלא בזמן, אין לי מועדות אלא אלו. בא לו אצל רבי דוסא בן הרפינס, אמר לו, אם באין אנן לדרון אחר בית דינו של רבן גמליאל, צריכין אנו לדרון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו, שנאמר (שמות כד), ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים, אלא ללמד, שכל שלשה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל, הרי הוא כבית דינו של משה. נטל מקלו ומעותיו בידו, והלך ליבנה אצל רבן גמליאל ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבונו. עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו, אמר לו, בא בשלום, רבי ותלמידי, רבי בחכמה, ותלמידי שקבלת את דברי: